

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

«Поговори зі мною друже». Такі уроки-екскурсії доцільно проводити перед уроками зв'язного мовлення [5, с.41]. Уроки на природі розцінюються як підготовчий етап, який має сприяти появі в учнів свіжих думок, думки і почуттів, які вони втілюють у творчих роботах. В окремих випадках йдеться про уроки на природі як форму позакласної діяльності.

В історії новаторських пошуків з'явилися уроки нетрадиційні за академічною тривалістю. Традиційним шкільним уроком є урок, що триває 45 астрономічних хвилин. У 3 1991 року в Київському коледжі імені Василя Сухомлинського (школа № 272) розпочалося застосування нової структури уроку, названої «3 по 30».

Керівник закладу – Заслужений учитель України, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України В. М. Хайруліна пояснює, що ідея перебудувати архітектуру уроку виникла задля розвитку інтелектуального і духовного потенціалу дитини. Педагог висловлює незгоду із стандартною перевіркою домашнього завдання, яка забирає час і увагу до інших учнів, коли відбувається «доучування» тих, хто не вивчив домашнє завдання, хто не підготувався до уроку. Педагоги названого закладу дійшли висновку, що на уроці дитина повинна вивчити все і йти додому з відповідним багажем знань, що знання треба «вирощувати» саме на уроці, організувати навчальний процес так, щоб учень усе встиг зробити в класі. На першій тридцятихвилинці подається новий матеріал, на другій тридцятихвилинці триває робота над вирощуванням знань, над осягненням навчального матеріалу, відбувається занурення в предмет, учням не доводиться переключатися з однієї дисципліни на іншу. На третій тридцятихвилинці виконують творчі завдання, здійснюється контроль. Керівник закладу обґрунтовує таке нововведення даними психологів про те, що людина активно сприймає інформацію протягом 20 хвилин, вважає таку структуру енергозберігаючою і здоров'язбережувальною [6, с. 5].

Результативність побудови уроку за схемою «3 по 30 хвилин» обґрунтовують і психологи цього ж навчального закладу. Вони стверджують, що за такої системи учні мають менше фізичне і психологічне навантаження, на уроці легше проходить процес запам'ятовування, є час після вивчення нового матеріалу закріпити його. Перевагою такого уроку, крім зручності, вважають особистісний підхід до дитини, бо за такий час педагог має змогу приділити увагу кожному.

Отже, пошуки нових форм проведення уроку є постійними в освітній практиці. Можемо констатувати велике розмаїття назв нетрадиційних уроків, проте ще не описано детально структури кожного різновиду, нема чіткого визначення їхніх типологічних особливостей, критеріїв розрізнення, що є перспективою подальших досліджень.

Література

1. Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови : Навчально-методичний посібник / О. М. Біляєв. – К. : Генеза, 2005. – 180 с.
2. Бондар Л. Система інтенсивного навчання педагога-новатора В. Ф. Шаталова / Л. Бондар // Історико-педагогічний альманах. – 2008. – Вип. 2. – С. 51-59.
3. Даценко-Зорич О. О. Вікно розчинене у сад (нестандартний урок) / О. О. Даценко-Зорич // Українська мова і література в школі. – 1991.– № 2. – С. 42-47.
4. Савченко О. Я. Урок у початкових класах / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 1996. – № 6. – С. 31-36.
5. Солодуха М. Без любові не можна жити / Михайло Солодуха // Дивослово. – 1994. – № 12. – С. 40-43.
6. Хайруліна В. М. Не боятися змін, а прагнути їх / Василина Хайруліна // Освіта. – 19 – 26 жовтня 2011р. – С. 5.
7. Шило Л. В. Нестандартний урок як ефективна форма організації вивчення мови молодшими школярами / Л. В. Шило // Молодий вчений. – 2014. – № 5. – С. 145-148.
8. Щерба М. А. Інтегрований курс з художньою працею / М. А. Щерба // Початкова школа. – 1991. – № 4. – С. 55-58.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Крижановський А. І.

Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж, Україна

Підготовка вчителів до професійної діяльності є складною дефініцією, що є об'єктом багатьох наукових досліджень у філософії, психології, педагогіці. Суттєве значення для розв'язання цього питання мають фундаментальні дослідження П. Гальперіна, І. Зязюна, Н. Кузьміної, В. Сластьоніна, Н. Талізної. Певною мірою процес професійної підготовки, формування і розвитку компетентностей майбутніх учителів початкової школи досить повно досліджений науковцями

України (О. Антонова, Н. Баліцька, О. Біда, Л. Бірюк, О. Будник, Г. Волошина, О. Дубасенюк, І. Казанжи, Л. Кекух, Л. Коваль, В. Коткова, Г. Кравченко, О. Матвієнко, О. Нікулочкіна, І. Осадченко, І. Пальшкова, Н. Побірченко, О. Савченко, Т. Семенюк, Г. Тарасенко, Л. Хомич, Ю. Шаповал та ін.). Досліджуючи сучасні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, вчені зазначають, що особливої актуальності набуває проблема формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи, специфіка роботи яких пов'язана з фаховою поліфункціональністю, багатопредметністю, формуванням ключових компетентностей учнів, особливостями роботи з дітьми молодшого шкільного віку тощо.

Проведений аналіз досліджень дозволив нам констатувати, що сучасні теорія і практика професійної освіти майбутніх учителів початкової школи не забезпечують на належному рівні сформованість цілісного, системного сприйняття студентами професійної компетентності. Наслідком цього є розуміння ними педагогічної діяльності як окремих, хоча і певним чином пов'язаних процесів, відсутність у випускників педагогічних коледжів умінь творчо вирішувати професійні завдання і проблемні ситуації в реальній педагогічній дійсності.

Виходом із цієї ситуації є розроблення структури професійної компетентності вчителя початкових класів, вибір ефективної технології процесу її формування у студентів педагогічних коледжів, у тому числі із застосуванням веб-технологій, з обов'язковим моніторингом сформованості окремих компетентностей у випускників. Формування компетентних педагогів може бути здійснено тільки тоді, коли студенти ще в період навчання в педагогічному коледжі будуть знаходитися в умовах, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності, які їх готуватимуть до співпраці не лише з молодшими школярами, а й з усіма суб'єктами освітнього процесу початкової школи.

В нашому дослідженні професійна компетентність учителя початкових класів – це стрижнева характеристика теоретичної і практичної підготовленості фахівця до здійснення педагогічної діяльності, представлена сукупністю ключових (комунікативна, інформаційно-комунікаційна), базових професійних (психолого-педагогічна, рефлексивна) і спеціальних (методична, предметна, дидактична) компетентностей. Всі названі складові тісно переплітаються, утворюючи складну структуру, що формує професійну компетентність учителя початкових класів.

Сформованість професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи ми розглядали у безпосередньому взаємозв'язку з майбутньою професійно-педагогічною діяльністю, як інтегративну динамічну здатність студентів до вирішення професійних завдань в умовах початкової загальної освіти, що поєднує мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний та проектувально-технологічний компоненти, які відображають їх готовність і здатність ефективно здійснювати професійно-педагогічну діяльність у ході вирішення організаційно-професійних завдань в умовах початкової загальної освіти. На основі вивчення системи оцінювання у педагогічних коледжах, а також враховуючи визначення і компонентний склад професійної компетентності, нами визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, проектувальний), показники і схарактеризовано рівні (високий, середній, достатній) оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи, що характеризують ефективність професійної підготовки і зумовлюють удосконалення професійної компетентності студентів.

Ми погоджуємося з думкою Ю. Кобюк [1]; О. Перець [2]; Л. Петухової [3] та ін., що вирішення даної проблеми є можливим через удосконалення існуючих технологій навчання та посилення індивідуалізації оволодіння професійними знаннями та уміннями. Індивідуалізація освіти у педагогічному коледжі має стимулювати рівень інтелектуального розвитку та творчих здібностей майбутніх учителів початкової школи, сприяти становленню професійно-педагогічних суб'єкт-суб'єктних відносин.

Також, на нашу думку, потрібно враховувати, що формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах ґрунтується на досвіді діяльності студентів. Цю точку зору, засновану на досягненнях теорії навчання (Ж. Піаже, Л. Виготський, П. Гальперін, Н. Талізін та ін.), поділяє багато європейських та українських учених. Щоб навчитися працювати, потрібно працювати. Щоб навчитися спілкуванню, потрібно спілкуватися. Не можна навчитися англійської мови, не розмовляючи англійською; користуватися комп'ютером, не вдаючись до практики. Формування професійної компетентності також залежить від активності майбутніх учителів.

Виходячи з даного твердження, одним із найважливіших шляхів вирішення завдання формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах ми бачимо в пошуці та впровадженні в освітній процес інноваційних форм і методів навчання. Сказане означає, що в число «компетентнісних» форм і методів повинні бути включені не тільки «діяльнісні» (наприклад, рольові та ділові ігри, метод проектів тощо), а й інформаційно-комунікаційні, що можуть бути віднесені до «інноваційних» методів навчання (моделювання, тестування, проектна діяльність у веб- та блог-квестах; створення та використання електронних навчальних ресурсів, робота в інформаційному середовищі навчального закладу тощо).

Література

1. Кобюк Ю. М. Інтерактивні технології як засіб формування професійної майбутніх учителів початкових класів [Електронний ресурс] / Кобюк Ю. М. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/2239/1.pdf>
2. Перець О. Основні критерії, рівні та показники сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів / О. Перець // Проблеми підготовки сучасного вчителя : наук. зб. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. – 2010. – № 2. – С. 119-126.
3. Петухова Л. Є. Теоретичні основи підготовки вчителів початкових класів в умовах інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища : [монографія] / Петухова Любов Євгенівна. – Херсон: Айлант, 2007. – 200 с.

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Кузьмінський А. І.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна

Як відомо, однією з найважливіших умов розвитку освіти є інтенсивно-оптимальне впровадження в практику нових прогресивних педагогічних ідей, технологій, досягнень сучасної психолого-педагогічної науки і практики.

Створення чіткої, керованої, гнучкої системи вивчення, узагальнення, розповсюдження і впровадження найновіших досягнень педагогічної науки і передової педагогічної практики в едукативний процес – одна з найважливіших умов вдосконалення роботи освітніх установ, підвищення якості освіти.

До проблеми вдосконалення освітнього процесу останні роки помітно зріс інтерес і науковців, і педагогів-практиків, і громадськості. Саме від ефективності діяльності освітніх закладів залежить майбутнє благополуччя кожної людини і держави в цілому. Наш земляк, народний вчитель, академік О.А. Захаренко у статті «Розраховуємо на мудрість» зауважував: «Незалежна Україна як повітря, як води потребує нової школи, яка хоч на крок йтиме попереду суспільства, нової за змістом, за системою і технологією навчання і виховання, чесною і добродійною, що дасть країні покоління чисте, мудре, порядне, працююче, яке ніколи не зречеться своєї державності, своєї історії. Не зречеться святих істин справедливості, і давніх і нових традицій, дружби і поваги до культури інших народів» [2]. А щоб сформувати нове покоління, потрібні мудрі педагоги, яких готую вищі навчальні заклади.

Професійна діяльність педагога багатоаспектна, вона охоплює суто навчальну (викладацьку), методичну, науково-пошукову роботу, виховний вплив на особистість, організаційні вміння. На нашу думку, найголовніша функція педагога – засобами свого навчального предмета – математики, історії, біології – вчити учнів (студентів) найважливішому: як стати особистістю й реалізовувати свої потенційні можливості, здібності. В наш час це надзвичайно складні завдання. Життя за стінами навчальних закладів міняються стрімко, а педагог підготовлений «за вчорашніми вимогами суспільства, життя». Це не провина, а біда вчителя. Не лише в Україні, а в усьому світі спостерігається криза системи освіти. Школі потрібні реформи змісту, технологій підготовки вчителя, начально-матеріального забезпечення освітнього процесу.

Як засвідчує досвід найскладнішим у вирішенні проблем є:

- а) кадрова – рівень підготовки і перепідготовки вчителів;
- б) формування батьківської, громадської, суспільної думки щодо необхідності внесення кардинальних змін у освітню політику та методи її реалізації.

Вічна проблема «Чому і як вчити». У повісті «Тарас Бульба» Микола Гоголь, говорячи про навчання Остапа, зауважив: «Тогдашний родучения страшно расходился с образом жизни: эти схоластические, грамматические, риторические и логические тонкости решительно не прикасались к времени, никогда не применялись и не повторялись в жизни. Учившиеся им ни к чему, не могли привязать своих познаний, хотя бы даже менее схоластических. Самые тогдашние ученые более других были невежды, потому что вовсе были удалены от опыта» [1, с. 58].

Саме передовий педагогічний досвід є важливим чинником, підвищення педагогічної майстерності, розвитку творчої ініціативи вчителя, невичерпним джерелом нового і прогресивного.

Прекрасним прикладом новаторства у прикладній педагогіці є діяльність А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського, О.А. Захаренка, Ш.О. Амонашвілі, І.А. Зязюна, М.П. Гузика, В.Ф. Шаталова які блискуче узагальнили власний педагогічний досвід, збагативши теорію і методику освіти оригінальними науковими ідеями. У своїх педагогічних працях вони методологічно обґрунтували роль передового досвіду, наголошуючи на необхідності тісного взаємозв'язку теорії і практики без якого не можливий розвиток освіти. І хоча до проблеми передового педагогічного досвіду зростає інтерес науковців, ще й сьогодні не все прогресивне, педагогічно доцільне, що народжується у творчих лабораторіях науковців і педагогів-практиків, стає надбанням широкого загалу освітян.